

Krise- og sorgplan for Nordregårdsskolen og SFO Tårnby Kommune

Indhold

Forord	2
Formålet med handleplanen.....	3
Kriseberedskabets sammensætning og procedure	3
Pludseligt dødsfald eller alvorlig tilskadekomst af elever	4
A. Kriseberedskabet kontakter	4
B. Kriseberedskabet vurderer.....	4
C. Kriseberedskabet laver plan for	4
D. Kriseberedskabet sørger for	5
E. Opfølgning de næste dage:	5
Når skolen mister - en elev.....	5
Når skolen mister – en ansat.....	9
Sorg - reaktioner	14
Litteratur og materialer	15
Nyttige telefonnumre	17

Forord

Hvert år mister 4000 børn en af deres forældre, og 700 børn under 18 år dør. Af Danmarks 1,1 million børn under 18 år lever 350000 adskilt fra den ene eller begge forældre - typisk på grund af skilsmisse.

Det er på denne baggrund, vi finder det nødvendigt at være i besiddelse af en handleplan for, hvordan man kan etablere et fælles grundlag for vores møde med børn i sorg.

Mange voksne er ikke parate til at forholde sig til den sorg, de møder hos børn, som har lidt et tab. I afmagt vælges ofte den eneste løsning, som ikke duer - nemlig at lade som ingenting. Vi skal derimod inddrage dem, for den eneste beskyttelse, de har i den slags situationer, er netop fællesskabet med os.

Oftest er den ramte familie da også glad for henvendelser og støtte fra skolen. Det er helbredende at få lov at tale med andre om noget, der fylder så meget!

En anden side af det kan være at børn og unge, der oplever svære livssituationer, langt fra altid har mulighed for at finde den hjælp, de har behov for inden for hjemmets fire vægge. Det behøver ikke at være pga. sociale vanskeligheder, men ene og alene fordi forældrene selv kan være knuget af sorg.

Vi har derfor som voksne et stort ansvar for, at børn ikke føler sig isoleret i en uoverskuelig situation. Tages der ikke vare på problemet, dukker det op med langt større kraft senere.

Skolen og SFO fylder en stor del af børns hverdag og må derfor medvirke til at ledsage dem gennem kriser. Danmark har faktisk europarekord i antal timer børnene er placeret uden for hjemmet - derfor er det vigtigt, at vi tager denne opgave meget alvorligt.

Det er meget væsentligt at huske på, at det ikke fordrer specialviden at hjælpe et menneske i sorg, det kræver nærvær og medmenneskelighed.

"At støtte et barn i sorg kræver ikke at du er overmenneske, blot at du er menneske"

Formålet med handleplanen

Vi mener, at planen bør være en forpligtelse - en aftale alle skal følge i en krisesituation - selv om det kan være meget vanskeligt. Vi må ikke give efter for berøringsangsten.

Forudsætningen for at kunne yde en god hjælp til barnet er, at man erkender sin afmagtsfølelse og står sammen om det bl.a. ved at støtte hinanden kollegialt og få hjælp af ledelse og ressourcepersoner.

Man skal gøre sig klart, at der ikke er to situationer der er ens, og der skal handles forskelligt fra situation til situation.

Formålet er:

- at få relevante informationer ud til relevante personer
- at undgå kaos og misinformationer
- at støtte skolens elever, personale og pårørende

Kriseberedskabets sammensætning og procedure

Kriseberedskabet består af:

- Skolens ledelse
- Skolens sorg-ambassadør
- Rådgivning og forebyggelse (ROF)
- Arbejdsmiljørepræsentanten
- Klasselærer og klassepædagog

Procedure i en krise:

1. Ledelsen kontaktes omgående, evt. privat ved elevers eller ansattes død
2. Ledelsen indkalder kriseberedskabet til hastemøde. Indtræffer hændelsen i en skoleferie deltager de medlemmer, der kan kontaktes. Alternativt iværksættes en handleplan af ledelsen i samarbejde med ROF
3. På mødet i kriseberedskabet fastlægges en strategi i forhold til:
 - Børn
 - Forældre
 - Personale
 - Eksterne samarbejdspartnere (ROF, SSP, politi)
 - Information til lokalsamfundet
4. En repræsentant for kriseberedskabet tilknyttes hændelsens primærpersoner

- Kontaktpersonen kan til enhver tid indkalde beredskabet for at tilpasse, ændre eller evaluere et forløb
- Kontaktpersonen er opmærksom på opfølgning

5. Afhængigt af hændelsens karakter følges omstående handleplaner

Pludseligt dødsfald eller alvorlig tilskadekomst af elever

1. Førstehjælp. Ambulance og politi tilkaldes
2. Ledelsen/administration informeres
3. Læreren bliver hos barnet
4. Ledelsen samler kriseberedskabet
5. Kriseberedskabet iværksætter handleplan

A. Kriseberedskabet kontakter

- Familien
 - Om ulykke (ved dødsfald skal tilladelse gives af politiet)
 - Om skolens videre planer
- Andre lærere (lærere i berørte klasser)
 - Om fakta vedrørende hændelsen
 - Om støttetiltag
 - Om planer for fortsat aktivitet
 - Eventuelt om tiltag over for medier
- Årgangen
- Personalet
- Skoleforvaltning og skolebestyrelse
- SFO/klub
- Eventuelt andre skoler, elever, forældre, andre forvaltninger

B. Kriseberedskabet vurderer

- hændelsens umiddelbare indvirkning på elever, skolens personale og andre elever og lærere med behov for særsilt opfølgning og hjælp
- behov for ekstern krisehjælp

C. Kriseberedskabet laver plan for

- støtte i klasseværelset (se afsnittene "Når skolen mister en elev/en ansat")
- støtte til involverede lærere (drøftelse af det, der er sket)

D. Kriseberedskabet sørger for

- skriftlig information hjem til samtlige elever
- beskyttelse af elever og lærere, hvis medierne kommer til stede

Ingen børn, der har været vidne til eller er berørt af en alvorlig krisesituation sendes hjem, før ledelsen/kriseberedskabet har vurderet, at det er forsvarligt.

Ligeledes sendes ingen kriseramte børn hjem før forældre er kontaktet.

Ledelsen beslutter sammen med kriseberedskabet hvem der informeres.

Hvis en krisesituation opstår på lejrskoler/ekskursioner handler personalet pr. konduite. Skolens kontor kontaktes hurtigst muligt. Man bør altid medbringe mobiltelefon.

E. Opfølgning de næste dage:

- Begynd med en evaluering af foregående dag og gennemgå dagens aktiviteter
- Personalet informeres løbende af ledelsen
- Se afsnittene "Når skolen mister en elev/en ansat "

Når skolen mister - en elev

Alt efter hvem der modtager beskeden først kontakter ledelse og klasselærer hinanden.

Ledelsens/kriseberedskabets opgave:

- at udarbejde en orienterende skrivelse til årgangens forældre. Forældre skal have samme oplysninger, som deres børn har fået. Understreg vigtigheden af, at de som forældre tager snakken med børnene – det nytter ikke at sige, at mor og far ikke vil dø. Tal hellere med dem om, hvor de kunne bo, hvis det utænkelige skete
- at udarbejde en orienterende skrivelse til samtlige hjem på skolen. Den uddeles umiddelbart efter en ceremoni for hele skolen
- at friholde klasselæreren samt en anden tæt knyttet voksen til at være i klassen resten af dagen
- at kalde lærerne sammen i førstkommende frikvarter for en orientering. Lærerne kan herefter orientere sine egne klasser. Vær opmærksom på, at der kan være voldsomme reaktioner pga. tætte relationer til søskende i andre klasser - eller andre skoler i kommunen
- at træffe foranstaltninger i klasser, der kan være tæt forbundne med afdøde. Her kan det være nødvendigt at lave en klasselærerordning for resten af dagen.
- at træffe aftale med servicelederen om, hvorledes proceduren for flagningen skal være.
- at orientere forvaltningen, skolebestyrelsen, sundhedsplejerske og tandlæge

Klasselærerens opgaver i prioriteret rækkefølge:

På skolen:

- at informere klassens øvrige lærere
- at informere SFO, klub

Hjemmet - umiddelbart efter meddelelsen:

- kontakte hjemmet for at få afklaret, hvad der er sket. Her aftales, hvad der skal siges i klassen
- finde ud af hvad skolen kan være behjælpelig med
- der sendes blomster til hjemmet

Hjemmet - aftale vedr. de følgende dage:

- besøge hjemmet
- det aftales med familien, om den ønsker, at skolen og klassen med forældre må deltage i begravelsen. Hvis forældrene er positive over for dette deltager mindst klasselæreren og en repræsentant fra ledelsen. Klasselæreren opfordrer forældrene i klassen til at deltage sammen med deres barn
- at spørge de pårørende om de vil komme i klassen og tale om, hvad der er sket. Her vises billeder. Husk at åbenhed er det bedste for alle parter - også selv om det gør ondt

I klassen - umiddelbart efter meddelelsen:

Her vil det være godt at være mindst 2 nært knyttede til klassen. Disse voksne bliver sammen med klassen hele dagen. Sæt bordene tæt sammen til et stort bord. Få evt. en præst til at komme og fortælle, hvad der sker når nogen dør, og hvordan begravelsen foregår.

- der tales med eleverne i klassen. De skal have mulighed for at stille spørgsmål
- hvad skete der? Hvor, hvornår, hvordan skete det? Vær opmærksom på, at dødsfaldet trækker følelser og tanker fra tidligere hændelser frem. Tal også om dem
- eleverne kan være med til at foreslå, hvad de skal gøre i anledning af dødsfaldet

Eksempler: Lave en lille ceremoni i klassen, hvor der tændes lys og lægges blomster på elevens plads. Buketten kan sættes sammen af blomster i elevens yndlingsfarve, og der kan være en for hvert år. Der synges en sang. Eleverne kan tegne en tegning hver, som efter aftale med familien kan lægges i kisten. Der er ingen, der skal se tegningen

- man kan i samtalen i klassen mindes eleven ved at prøve at huske hændelser fra skoleforløbet
Sådan en samtale kan løsne op, og midt i sorgen give anledning til smil og latter
- nogle elever vil måske helst hjem og være sammen med deres forældre. I sådanne tilfælde kontaktes forældrene for en aftale

I klassen - de følgende dage:

- man følger aftalen, der er indgået med hjemmet
- efter begravelsen besøger klassen gravstedet - der lægges en blomst fra klassen
- der tales med klassen om død, sorg og sorgreaktioner, liv og livsmod
- eleverne bør have mulighed for at stille spørgsmål i tiden efter. Der kan være reaktioner i mange år. Her skal lærerne være lydhøre, men også gerne selv opfordre til samtaler
- der kan blive brug for professionel assistance fra fx psykolog
- mindre arbejdsmængde og speciel hjælp bør tilbydes. Der er sandsynligvis tale om nedsat koncentrationsniveau

Ceremoni for hele skolen på dagen for meddelelsen:

- kriseberedskabet vurderer hvorvidt en del af eller alle skolens elever kaldes i salen, hvor skolelederen holder en tale – 2 minutters stilhed
- herefter går flaget på halv stang under overværelse af alle skolens elever og samlede personale

- forældrene til de elever der har deltaget får en mail med opfordring til at tale videre med deres børn
- eleverne går i klasserne

Begravelsen/bisættelsen:

Her deltager mindst klasselæreren og 1 repræsentant fra ledelsen. Der sendes blomster fra såvel skole som klasse. Fra klassen kan eleverne selv have lavet et bånd med alle deres navne.

Eleverne bør deltage med deres forældre. Her er det vigtigt, at der er en voksen til hvert barn.

Efterfølgende:

Tal efterfølgende om begravelsen - også med de elever, der ikke deltog: Hvad sang I? Hvad skete der? Hvem var med? Hvad sagde præsten?

Det er vigtigt at mindes afdøde og markere fødselsdage fremover efter aftale med klassens elever.

Gravstedet besøges af klassen.

Klassens kontaktførelse:

- klasselæreren kontakter kontaktførelsen og informerer om hvad der er sket, og om hvad der er planlagt med klassen
- kontaktførelsen bør sørge for, at der til afdødes hjem kommer en hilsen fra forældrene enten i form af blomster, brev og/eller besøg

Kan klasselæreren ikke være til stede skal en anden person, der er nært knyttet til klassen udføre ovenstående opgaver.

Sker dødsfaldet i en ferie gennemføres det, der er muligt af proceduren.

Specielle forhold ved selvmord:

Hvis en ung eller et barn har begået selvmord formindskes faren for, at venner vil gøre det samme, hvis dødsfaldet tages op og gennemarbejdes i skolen.

Skolens opgave bliver her at hjælpe venner og kammerater til at tolerere den smerte, der er skabt uden at vælge lette løsninger på det der er sket. Det er vigtigt, at specialister tilknyttes hurtigt med henblik på rådgivning og vejledning af elever såvel som lærere.

Hensynet til søskende

Søskendes klassekammerater bør ringe eller tage hjem til den ramte familie - ellers bliver det sværere at starte i skolen igen.

Klasselæreren til afdøde bør tale med evt. søskende.

Klasselæreren bør fortælle, at det er vigtigt at vise, at man ved hvad der er sket, og at man ved, at det gør ondt.

Der bør vises omsorg og åbenhed.

Afdødes forældre kunne også komme her og fortælle om forløbet. Der kan vises billeder.

Det er til gengæld også vigtigt, at man ikke overdriver, så søskende føler sig stemplede "som dem, der har mistet storesøster" i resten af deres skoletid.

Lærerne bør komme med tilbagemeldinger til forældrene om hvordan det går i skolen - socialt, fagligt og psykisk.

Der bør være repræsentanter fra søskendes klasser ved begravelsen.

Når et barn mister - i nærmeste familie:

Alt efter hvem der modtager beskeden først kontakter ledelse og klasselærer hinanden.

Ledelsens/kriseberedskabets opgave:

- at sikre, at der udarbejdes en orienterende skrivelse til forældrene på årgangen
- at orientere sundhedsplejerske, tandlæge og kontor
- at udpege en person, der kan påtage sig nedenstående opgave, hvis klasselæreren ikke er til stede
- skolebestyrelsen orienteres skriftligt

Klasselærerens opgaver i prioriteret rækkefølge:

På skolen:

- at informere klassens øvrige lærere, SFO og Klub
- at informere børn i klassen og parallelklassen
- hjemmet - umiddelbart efter meddelelsen
- kontakte elevens hjem for at få afklaret, hvad der er sket. Her aftales hvad der skal siges i klassen - aftalen skal konfirmeres af barnet
- der sendes en hilsen - evt. blomster

Hjemmet - aftale vedr. de følgende dage:

- at kontakte de pårørende og foreslå besøg for at planlægge hvordan man bedst kommer igennem den næste tid på skolen. Det kan være godt for hjemmet at vide, at skolen prøver at hjælpe deres barn i sorgen
- evt. spørge de pårørende om de vil komme i klassen og tale om hvad der er sket. Her kan vises billeder. Jo mere åbenhed jo bedre er det for alle parter
- det skal aftales med familien om den ønsker, at klassens forældre og elever kommer med til begravelsen

I klassen - umiddelbart efter meddelelsen:

- der orienteres ifølge aftale med hjemmet - eleverne skal have lejlighed til at stille spørgsmål
- der tales med klassekammeraterne om hvorledes de skal forholde sig (fx tage initiativ til at tale om det der er sket, når den ramte elev er tilbage i klassen eller man kan aftale at spørge den ramte elev, hvornår han/hun er parat til at tale om hændelsen)
- der tales med klassen om død, sorg og sorgreaktioner. Læreren bør forberede de andre elever på, at han/hun er anderledes og ikke er den samme umiddelbart efter dødsfaldet. Man kan her tage udgangspunkt i elevernes egne erfaringer.

De elever, der har mistet kæledyr kan rejse sig, de elever, der er flyttet fra et sted, de var glade for til et sted hvor de var mindre lykkelige kan rejse sig, de der har mistet en bedsteforælder, kan rejse sig, hvem har haft en ven, der svigtede, hvem bor alene med mor eller far... Til sidst er der ingen, der sidder ned - alle har sandsynligvis prøvet en form for tab

- klassekammeraterne kan enten skrive eller tegne til den sørgende elev og/eller dennes familie

I klassen - de følgende dage:

- man følger aftalen, der er indgået med hjemmet
- efter begravelsen besøger klassen gravstedet - der lægges en blomst
- vær opmærksom på den ramte elev - hvis eleven ikke vil tale om hændelsen kan der være brug for øjeblikkelig professionel hjælp. Tag stilling til hvad der kan gøres for at hjælpe barnet gennem sorgen. Vær opmærksom på, at der kan komme sene reaktioner på det skete
- klasselæreren eller en anden teamlærer kan have enesamtaler med eleven. Her er det vigtigt at huske at være en god lytter. Det er ikke nok at sige: "Du kan bare sige til, hvis du har brug for at tale med mig" - ofte skal den voksne tage initiativet. Læreren har her et stort ansvar

Klassens kontaktførelse:

- klasselæreren informerer kontaktførelserne om hvad der er sket, og om hvad der er planlagt med klassen

Kan klasselæreren ikke være til stede skal en anden person, der er nært knyttet til klassen udføre ovenstående opgaver.

Sker dødsfaldet i en ferie gennemføres det der er muligt af proceduren.

Når der i barnets hjem er alvorlig sygdom, kaos, skilsmisse o.lign.

I ovenstående tilfælde informerer klasselæreren klassens øvrige lærere og kontoret.

Sådan situationer kræver en meget følsom håndtering – ofte først efter, at der er etableret tillid mellem læreren og eleven.

Det er vigtigt, at vi som lærere finder ud af

- hvilken støtte barnet kan regne med hjemme
- om klassen bør involveres/hvad skal der siges
- om et hjemmebesøg eller en forældresamtale kan være nyttig
- om eleven har gode venner, der kan støtte
- om de sociale myndigheder bør kontaktes
- ved skilsmisse: Fremgangsmåde mht. kontaktbog, indkaldelse til forældremøder, skole/hjem-samtaler

Når skolen mister – en ansat

Når en ansat pludselig dør eller dør efter længere tids fravær følges den del af nedenstående, som passer ind i forhold til afdødes arbejdsområde.

Ledelsens/kriseberedskabets opgave:

- at sørge for den nødvendige kontakt til andre medarbejdere for at komme frem til hvad, der skal iværksættes
- at tage kontakt til afdødes familie
- at orientere familien om hvad skolen vil gøre som følge af dødsfaldet
- at give de efterladte mulighed for at komme frem med hvad de forventer af skolen
- at sende/overbringe en hilsen fra skolen til de efterladte
- at udarbejde en orienterende skrivelse til berørte klasser
- at kontakte den relevante fagforening mhp økonomiske forhold m.v.
- at informere skolebestyrelsen

Ledelsen/kriseberedskabet orienterer de ansatte:

- ledelsen kontakter alle og får samlet de ansatte til et kort møde evt. før skolestart
- ledelsen informerer om hvordan skolen vil forholde sig
- de ansatte, der ikke formår at gennemføre skoledagen fritages fra dette. Slå evt. flere klasser sammen

Flagning:

- skolen flager på halv stang på dødsdagen
- der flages på begravelsesdagen

Ceremoni for hele skolen på dagen for meddelelsen

(ledelsen vurderer i hvilket omfang eleverne skal inddrages – der kan blive tale om, at det blot er personalet, som inddrages i mindestund):

- alle kaldes i salen, hvor skolelederen holder en tale – 2 minutters stilhed
- herefter går flaget på halv stang under overværelse af alle skolens elever og personale
- eleverne går i klasserne, hvor de informeres om at forældrene er orienteret via mail

Begravelsen:

- her deltager mindst 1 repræsentant fra ledelsen
- de lærere, som ønsker at deltage bør fritages fra undervisning i de berørte lektioner
- berørte klasser, som ønsker at deltage i begravelsen bør aftale det med klasselæreren, som undersøger om det harmonerer med de pårørendes ønsker

Hvis døden indtræffer pludseligt og uventet, bør et møde arrangeres, hvor lærerkolleger kan tale ud om det der er sket. En psykolog leder samværet.

Det er vigtigt at genetablere de daglige rutiner så hurtigt som muligt. En ny lærer ansættes hurtigst muligt, så for mange skiftende vikarer undgås. Den nye lærer informeres grundigt om hvordan eleverne blev berørt og om hvilke elever, der blev mest berørt. Lad en anden lærer tale med implicerede klasser om lærerskiftet.

Sker dødsfaldet i en ferie gennemføres det der er muligt af proceduren.

Større ulykker/katastrofer

Se beredskabsplan for "Pludseligt dødsfald" og "Når skolen mister en elev/ansat"

Endvidere som del af beredskabsplan:

Det bør være muligt at kunne bemande telefonlinjer til besvarelse af henvendelser udefra samt til kontakt udadtil:

- at registrere alle samtaler
- at give kontorphonale støtte og pauser
- at notere nøje, hvem der er kontaktet, således at alle får besked og at dobbeltinformation undgås,

Ledelsen håndterer forespørgsler fra evt. medier og informerer ansatte om hvad der er videreformidlet.

Ledelsen/kriseberedskabet træffer forberedelser til at tage imod forældre, som kommer hen på skolen.

Ledelsen/kriseberedskabet hjælper med til genforening af børn og forældre.

Der bør oprettes et krisecenter for berørte grupper på skolen.

Dele af krisebereidskabet bør være på katastrofestedet for at støtte overlevende/sørgende, hvis redningsfolkene ønsker det.

En pressemeddelelse bør indeholde:

- fakta
- hvordan skolen håndterer ulykken
- evt. meddelelse til nærmiljøet om hvad de kan gøre
- lærerne vil i fællesskab hjælpe eleverne på bedst mulig måde sådan, at en normal skolehverdag kan genetableres

Hvis en katastrofe sker i/nær skolen (involverer mange elever) må flg. forholdsregler sikres:

- mobilisering af relevant støtte til elever og ansatte
- informationskanaler etableres for forældre og genforening mellem børn og forældre sker så hurtigt som muligt
- skolen holdes løbende informeret om tilskadekomnes tilstand
- skolen bør være stedet, hvor tanker og følelser kan få frit løb samtidig med at rutine og struktur i videst muligt omfang opretholdes

I de følgende dage:

- fortsat støtte og rådgivning
- mindesammenkomster
- børnene opmuntres til kunstneriske og kreative aktiviteter
- forældremøder, hvor fakta ajourføres. Forældrene får her lejlighed til at tale sammen om hændelsen og egne reaktioner. Forældrene informeres om reaktionsmønstre af specialuddannet personale

Langsigtet opfølgning:

- eleverne vurderes med henblik på særlig støtte
- tilskadekomne elever får en planlagt tilbagevenden til skolen med støtte evt. af ekstern faglig støtteperson
- vær hurtig med henvisning af dem, der har behov for yderligere støtte og hjælp
- informer forældrene meget
- marker årsdagen

Godkendt af SU-udvalget 8.11.2016

Et par gode råd om den voksnes rolle ved børns sorg:

- lyt
- accepter spørgsmål og samtale om hændelsen
- se på billeder
- accepter hændelsesrelateret leg
- sænk midlertidigt kravene til skolepræstationerne
- stil gode spørgsmål
- fortæl at det er tilladt at græde for sorg gør ondt. Ingen kan sætte plaster på det sår man har fået, selv om det er det man allerhelst ville
- tilstræb at hjælpen præges af omsorg og forståelse
- hold forklaringerne enkle
- fortæl hvad der er sket og hvornår
- fortæl hvad der vil ske fremover
- ritualer som blomster og lys
- brevskrivning. Her fastholdes tanker og følelser adskilles
- brevskrivning til den afdøde

Undlad at:

- ynke
- give svar
- komme med fraser som "Tiden læger alle sår", "Det kunne have været værre", "Det var det bedste for ham/hende"
- skjule dine egne følelser

Beskyt eleverne mod:

- pågående presse
- overaktive hjælpere

Du skal vide at nogle børn:

- lukker sig inde
- føler vrede
- er opmærksomhedskrævende
- tynges af stærk skyldfølelse
- en kombination af ovenstående

Lad børnene vide at:

- det er normalt at reagere
- at det er smertefuldt, men nødvendigt at arbejde sig gennem sine følelser

Sorg - reaktioner

- angst
- stærke minder
- søvnforstyrrelser
- ændret forhold til mad
- koncentrationsproblemer
- konflikter med omgivelserne
- tristhed, længsel og savn
- vrede og opmærksomhedskrævende adfærd
- skyld, selvbefejdelse og skam
- skolevanskeligheder
- fysiske gener (mavepine, hovedpine o.l.)
- regressiv adfærd
- social tilbagetrækning
- fantasier
- personlighedsforandringer
- fremtidspessimisme
- spekulationer over årsag og mening
- vækst og modning

Litteratur og materialer

www.cancer.dk - Div. materialer fra Kræftens bekæmpelse

Voksenbøger:

Andersen, Knud Erik: Døden

Anneberg, Inger: Håbets labyrint

Dyregrov, Atle: Sorg hos børn

Dyregrov, Atle: Børn og traumer

Dyregrov, Atle: Sorg og omsorg i skolen (henvender sig til lærere. Skrevet af to norske psykologer, der har mange års erfaring med behandling af børn i krise)

Finger, Gertraud: Børns sorg. (Forfatteren viser hvordan børn og unge bearbejder sorg, og hvordan man kan hjælpe dem med det. Henvender sig til professionelle og pårørende til børn i sorg)

Grønbeck, Christine og Holm, Klavs: Når børn mister (fra Børns vilkår)

Jacobsen, Anne: Kan man dø om natten?

Jacobsen, Anne: Børn og sorg

Jacobsen, Anne: Alting har sin tid

Schwartz-Hansen, Anni: Jeg savner dig. (Om sorgarbejde blandt unge, der har mistet mor eller far. Bygger på 89 unges erfaringer)

Voksne og større børn:

Børn om mors og fars død (32 børn mellem 10 og 18 skriver om at miste mor eller far)

Børnebøger:

Brandt, Hanne: Den blå cykel

Dueslå, Teddi: Klumpen

Fløe, Jeanne: Farvel mormor (Fotografisk billedbog)

Gydal, Monica: Sådan var det da Oles far døde

Justesen, Hanne: Rasmus og himlen (God oplæsningsbog for mindre børn)

Kaldhot, Mariet: Farvel Rune (Sara og Rune leger ved søen. Rune drukner. Smuk billedbog)

Leth, Wivi: Engle græder ikke

Lilmoes, Anne: Anna og Engel (12 årige Anna erkender, at hun skal dø. Vi følger hende de sidste 7 dage og nætter. Skrevet for børn, der er bange for at dø)

Når dinosaurer dør – en vejledning til familier i forandring (Alle dødens aspekter. At personerne er dinosaurer giver en distance til emnet, så det ikke bliver for følelsesladet. God samtalebog for børn)

Undervisningsmaterialer

Kræftens bekæmpelse:

Når hjertet gør ondt (0.-2. klasse)

Når bånd brister (3.-5. klasse)

Når nogen man elsker dør (6.-10. klasse)

Når livet går sin vej (video – tegnefilm om farfars død)

Solsort og snefnug – novellesamling

OmSorg - Tilbage til skolen?

- Idékatalog fra Kræftens Bekæmpelse til lærere, som har en kræftsyg elev i klassen

Bøger anbefalet af Kræftens bekæmpelse

Alfred på hospital

- Alfreds mor har i samarbejde med Børne Cancer Fonden udarbejdet denne personlige beretning af deres oplevelser med en syg dreng.

Da Sara fik kræft - og alt blev anderledes

- Skønlitterær bog fra Kræftens Bekæmpelse

Da Gustavs søster blev syg

- Skønlitterær bog fra Kræftens Bekæmpelse

Ida og Amirs kamp mod kræftcelleskurkene

- Skønlitterær bog fra Kræftens Bekæmpelse

De bøger vi har på skolen er samlet i en kasse som står på mediateket.

Nyttige telefonnumre

Tårnby Kirkes, kirkegårdskontor, Englandsvej 330, 2770 Kastrup, Tlf. 32 50 57 98, Mandag – fredag kl. 11-13

Tårnby Kirke, Englandsvej 330, 2770 Kastrup, Tlf. 32 50 41 95

Rådgivning og Forebyggelse i Tårnby Kommune: Mandag – onsdag kl. 9.00 – 5.15, Torsdag kl. 9.00 – 18.00, Fredag kl. 8.00 – 14.15, Tlf. 32 47 14 19 eller 32 47 14 20.

Uden for åbningstid kontaktes Tårnby Politi, Tlf. 33 14 14 48, som formidler kontakten til Familieafdelingen.

Godkendt af SU-udvalget 8.11.2016